

לויטה לודביג ז"ל

בן זלמה ומקס

נולד בגרמניה

ב-י' בטבת תרפ"ד , 18/12/1923

נפל בעת מילוי תפקידו

ב-כ"ו בניסן תש"ג , 1/5/1943

שרת בצבא הבריטי

מקום נפילה: בדרך למלטה בטביעת "ארינפורה"

מקום קבורתו לא נודע

צויין בירושלים - הר הרצל, חלקת נעדרים

לויטה לודביג ז"ל

בן 19 בנפלו

קורות חיים

בן זלמה ומקס. נולד בי' בטבת תרפ"ד (18.12.1923) כגונצנהאוסן שבגרמניה. אביו היה מנהל בית הספר היהודי והתיכון בעיר מולדתו ומצעירותו שאף כנער יהודי גאה בעמו לעלות לארץ ישראל ולתת חלקו בהגשמת הרעיון הציוני. כשגברה השפעת הנאצים בגרמניה והתחילו ההתנכלויות ליהודים נמנה לודביג עם היוצאים לעזרת הנתקפים. בשנת 1938 עלה לארץ ישראל. תחילה התגורר אצל אחיו בחדרה ואחר כך עבר לחיפה ללמוד שם בטכניון העברי.

לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה הפסיק את לימודיו ובשנת 1941 התגייס לצבא הבריטי. כמכתב לאחיו בחדרה הסביר את התנדבותו: "אסור לבחור יהודי לשבת בחיבוק ידים שעה שנטושה מלחמה בצורר הנאצי ויהודים הם שצריכים להרים את נס המלחמה בהיטלר".

לודביג הוצב לפלוגת ההובלה העברית 462 ובשורותיה השתתף בקרבות המדבר המערבי. בכ"ו בניסן תש"ג (1.5.1943) עשה עם יחידתו באנייה "ארינפורה" שעשתה דרכה מאלכסנדריה של מצרים למלטה בשיירה של אוניות בעלות הברית. האניה הופצצה על ידי מטוסים גרמניים וטובעה תוך זמן קצר. עמה ירדו למצולות מאה וארבעים מחיילי הפלוגה, לודביג ביניהם. בבית-הקברות הצבאי שעל הר הרצל בירושלים הוקמה לזכר הנעדרים אנדרטה דמויית אניה ולידה בריכת מים שבקרקעיתה חקוקים שמות הנופלים. בן אחיו נקרא על שמו.

איך נפל ?

ביום השלישי לנסיעתינו חל האחד במאי. החברים חגגו אותו במסיבה צנועה. אחרי הצהרים הודיעו לנו את מטרת נסיעתנו, וכי עברנו כבר את איזור הסכנה העיקרי. עם שקיעת השמש בא לבקרנו מטוס-סיור של האויב, אך המשכנו את אורח חיינו הרגילים. אחד עלה על הסיפון ופתח קופסת אפרסקים. זללנו בהנאה והוספנו לשבת ולשוחח שיחת-רעים. אחד אמר: "הבה נעשן את הסיגריה האחרונה." היה קרוב ל-8; עוד מעט תתעבה

לודויג לויטה

האפלולית.

פתאום נשמעו יריות. לא עלה כלל בדעתי להרים את הראש.
אחרי שעה קלה הצצתי למעלה וקפצתי על רגלי למראה עיני:
מטוס ענק בעל ארבעה מנועים טס בגובה נמוך מעל פני הים,
בין אניות השיירה. על זנבו התנוצץ צלב-קרבס גדול. לאחר
שניות מספר הושמעו צפירות האזעקה על אנייתנו. ניתנה
פקודה למצוא מחסה מתחת לסיפון. משהגעתי למעלה היה
בדעתי לחזור ולרדת, כי נדמה היה לי כי אני שוהה בתוך
התופת עצמה. אש מרעישה יצאה מלועי התותחים, מכל
הרוחות. מלמעלה - שריקת הפצצות הנופלות. בכל הפסקה
קטנה נשמע טרטור מכונות היריה והרובים האוטומטיים.
הסיפון הפך לתל-חברות. גשר הפיקוד כמעט ונעלם. התורן
הגדול התהפך ורביץ על הסיפון, והאניה כולה נטתה קלה על
צידה. הסתכלתי מעבר למעקה וראיתי כי פני המים הגיעו עד
למטר אחד מתחת לסיפון הקדמי. הסתובבתי במהירות והתחלתי
מטפס מעל הריסות וקרשים אל סיפון הקצינים. כמעט שנפלתי

לודויג לויטה

לתוך זרועותיו של המפקד, שאמר: "אל תאבד את עשתונותיך, אבל יש להזדרז." אחר כך אמר לי לפתוח את וילונות ההאפלה שהפרידו בין סיפון-הקצינים והסיפון הקדמי. השתתף אתי גם הודי אחד. כשפתחתי את האבזמים היה כבר הסיפון הקדמי כולו מתחת לפני המים. ההודי שעבד איתי נעלם...

רצתי לצידה הגבוה של האניה. בשתי ידי נאחזתי במעקה והבטתי לתוך חשכת הליל. הבחנתי בחבל, תפסתי בו וגלשתי לתוך המים. עדיין השתולל הקרב בין המטוסים והמגינים בתוך השחורה האינסופית. גשם הכדורים פילח ברעש את פני המים. האנשים לא צעקו. כל אחד מהם ניסה למצוא מפלט מן התופת, להתרחק ככל האפשר מהאניה הטובעת. רשתות וחוטני ברזל הקיפו את האנשים והכבידו על התנועה. כוח בלתי נראה משך אותי חזרה אל קיר האניה. נראה שנוצרה מערבולת מסביב לאניה ששקעה במהירות.

פתאום אירע הדבר האיום. חלקה האחורי של האניה הופיע מעל לפני המים כדי לחזור ולרדת למעמקים. שריקתה הגוועת של

לודויג לויטה

משרוקית הקיטור ויריות בודדות ליוו את צלילתו של הענק
הפצוע.

אולם הקרב בין בני האדם ובין איתני הטבע עדיין לא בא
לידי גמר. כל אלה שלא הספיקו להתרחק בעוד מועד ירדו עם
האניה למעמקים. מסביבו שטו רשתות, שברי עץ וחלקי אניה.
ידיים שחיפשו עזרה אחזו בי. יש ונמשכתי בחזקה כלפי מטה,
כאילו הפכתי לכדור משחק בידי כוחות סמויים. עיני היו
פקוחות. החזקתי את ידי בכוח מעל לראשי ונשכתי את שפתי
מרוב כאב. בראשי המו מחשבות פרועות על מוות ותפילה.
לפתע הרים אותי כוח חזק מתוך הגלים. העליה היתה מהירה
יותר מהצלילה. נסחבתי מבלי לדעת לאן. לא האמנתי שהגעתי
למעלה. נשמתי עמוק את אוויר הלילה הצח וחשתי את נעימות
כוחה של חגורת-ההצלה.

מבטי נתקל במספר קטן של בני אדם, הודים וכושים, וגם אחד
מחברי... הים היה נוצץ ומבריק, כאילו אלפי גחליליות צפו
על פני המים. הוספתי לשחות ללא כיוון לתוך חשכת הליל.

לודויג לויטה

מצאתי קרש ונאחזתי בו. הלילה לא היה קר והמים היו פושרים. גלים גבוהים התהפכו מעלי ומדי פעם נתכבדתי בלגימה הגונה של מי-המלח. פתאום קלטו אוזני צלילים עבריים. מרחוק הגיעו אלי קריאות מקהלה: "חת שתים שלוש, דסארויאר". הקראיות הלכו ונשנו.

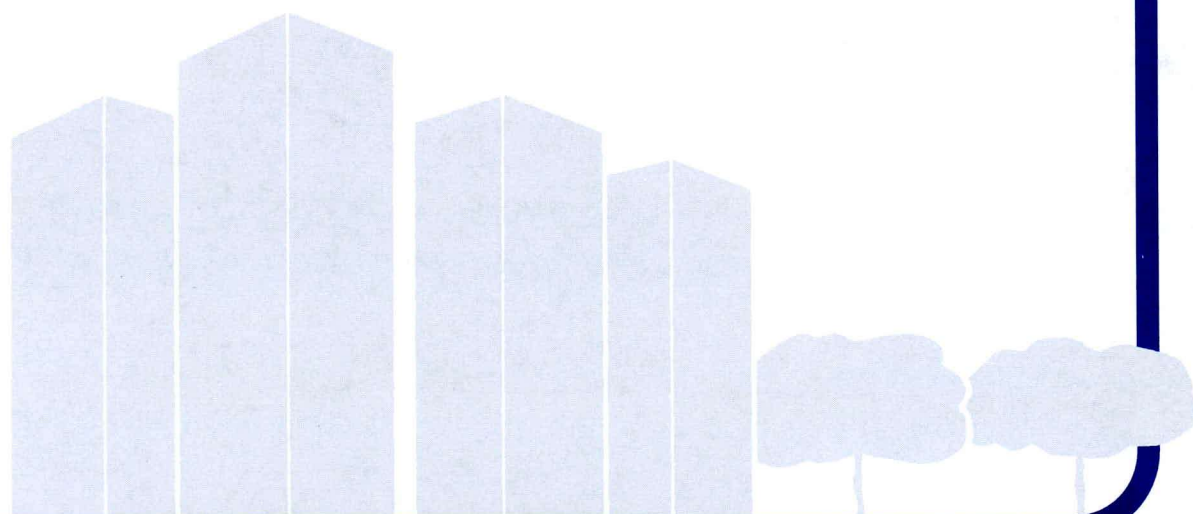
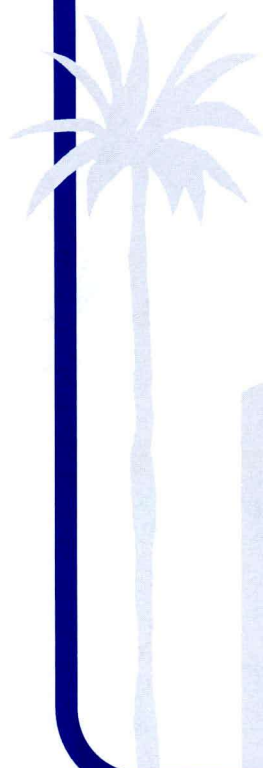
חלפו כשלוש שעות. לעיתים נדמה היה שהעייפות תתגבר על הגוף וארדם. ידעתי שזה יהיה סופי. פתע ראיתי צל שחור וענקי הולך וקרב אלי. צעקתי וקיבלתי תשובה. אותו רגע שכחתי הכל ושחיתי בכל כוחותי אל עבר הצל. היתה זו אנית-משחית. משקרבתי זרקו אלי מלמעלה חבל. מלחים עמדו על סולמי-חבלים ועזרו לי לעלות. משעברתי את המעקה ורגליי חשו ביסוד בטוח תחתן, נפלתי אין-אונים.

הייתי ראשון שאניה זו משתה מן המים. אחרי התחילו מגיעים ניצולים אחרים. חלקם פצועים, חלקם ללא שריטות, אבל כולם חלשים ורועדים מקור. ניגבו אותנו ועטפנונו בשמיכות. הביאו לנו סיגריות וויסקי והרגשנו הקלה. היתה דאגה רבה

לודויג לויטה

לגורל שאר החברים. בפניהם של רבים ניכרו המאורעות
האיומים שעברו עליהם. למחרת שוב התראינו. יבשנו את
מכנסינו, כותונתינו, מסמכים ותמונות - כל אותם דברים
קטנים של אנשים שאנייתם נטרפה."

נלחמו בגרמנים ונספו. חוזרים לאסון "ארינפורה"

140 חיילים מארץ ישראל טבעו יחד עם האונייה הבריטית בדרך לפלישת בעלות הברית לאיטליה ב-43'. אחד החיילים כתב על יעדס הצפוי: "קשה לתאר ההתלהבות. הולכים ומתקרבים אנו לאחינו הנאנקים והמושפלים". אולם, החלום של רבים מהם נגדע בהפצצה אווירית גרמנית מול חופי לוב

רועי מנדל פורסם: 19.04.12, 00:29

"היינו בטוחים שאחרי היעדרנו מהבית יותר משנה נקבל חופש, והתכוננו להיות מלכים בבית בליל הסדר, אבל בינתיים חל שינוי אצלנו ואנחנו שוב בנדידה. לפתע קיבלנו את הידיעה שאנחנו זזים. הסדר נערך באולם הגדול, ואם כי היה לנו זמן קצר להכנות, עבר הסדר בסדר. הקראנו הגדה שבה שולבו חלק מסורתי בפרקים אקטואלים. הסדר עבר תחת הרושם של המחכה לנו עכשיו, המכוסה בערפל כבד. תיכף עם גמר הסדר הודיעו לנו שחלק כבר עוזב את המקום בבוקר וגם אנחנו בתוכם, יכול להיות שלא רחוק היום ואנו ניפגש עם יהדות חדשה..." (אגרת של חייל יהודי ביחידת התובלה 462 של צבא הבריטי, אפריל 1943)

חיילי יחידת התובלה הבריטית 462, שהייתה מורכבת רובה ככולה ממתנדבי היישוב היהודי בארץ ישראל, כבר טעמו את טעמה המר של המלחמה. חודשים קודם לכן לחמו באל-עלמיין, והיו שותפים להדיפת כוחותיו של ארווין רומל במערכה בצפון אפריקה. הפלישה לאירופה, ידעו כולם, היא רק עניין של זמן. עם זאת, איש מהלוחמים לא ידע מה אופייה של המשימה שאליה נקראו בסוף אפריל '43, כשעלו על סיפון האוניות באלכסנדריה.

חיילי היחידה התאמנו במחנה צריפין

כעבור יומיים בלב ים נחשפה המשימה - פלישה לאיטליה. תוצאותיה היו קשות - תקיפה אווירית גרמנית קטלה את חייהם של מאות, בהם 140 לוחמי היחידה שהיו על סיפונה של האונייה "ארינפורה". המפגש עם "היהדות החדשה" שראה החייל היהודי האלמוני בחזונו, באגרת ששלח למשפחתו, לא התקיים.

היום (יום ה') יצינו חיילי פלוגת ההובלה הבריטית 69 שנים לטביעת "ארינפורה" ואת זכרם של 140 חלליה, מתנדבי היישוב היהודי, בטקס רשמי של משרד הביטחון בהר הרצל. באנדרטה לזכר הנופלים המצויה בהר המנוחות, יתקבצו ניצולי ההפצה ההיא בלב ים כדי להוקיר את זכרם של חבריהם - המתנדבים לשירות בצבא הוד מלכותה, כחלק מבעלות הברית, למלחמה נגד הנאצים.

"הרגשתי רצוי"

בשנת 1942 ידעו תושבי היישוב היהודי בארץ ישראל מעט מאוד על הנעשה באירופה. הדיווחים על הכיבושים של המשטר הנאצי אמנם הגיעו, כך גם השמועות על גורלם המר של היהודי אירופה, אך לא היה מידע מוצק על המתרחש. "לא ידענו הרבה על הגרמנים", מספר חיים אסט, בן 92, חייל בפלוגה. "ידענו שיש מלחמה גדולה, שהגרמנים רוצים לכבוש את העולם ושהם כבר באפריקה, בדרך לארץ ישראל. שמענו שהם מתנכלים ליהודים במיוחד, אבל באופן אישי לא באמת הבנתי מה זה אומר".

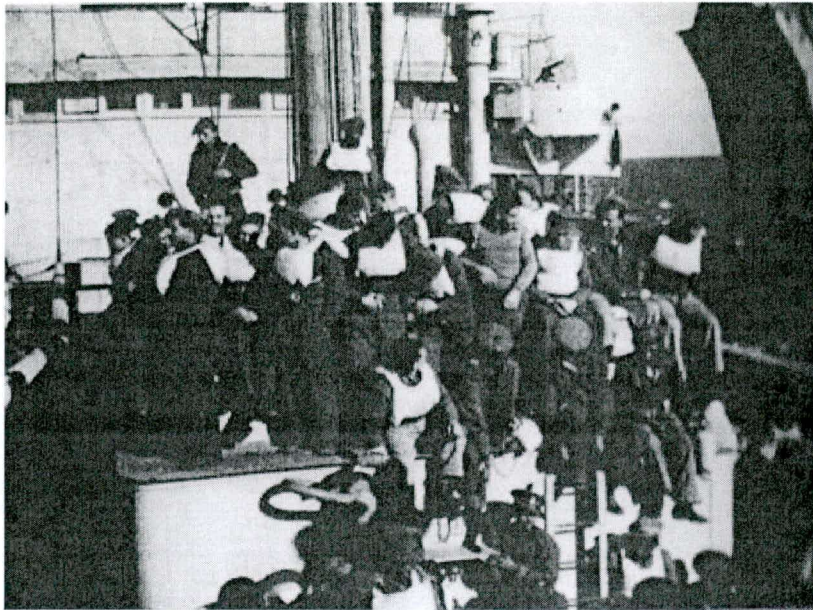
החיילים היהודים השתתפו במאמץ לעצור את רומל וגייסותיו באל-עלמיין

משה שרת, אז ראש המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית ולימים שר החוץ וראש הממשלה, פעל רבות לגיוס אנשי היישוב לצבא הבריטי. יהודי ארץ ישראל, סבר שרת, צריכים לתמוך במאמץ המלחמתי כדי לבלום את צבאו של היטלר מלהיכנס בשערי ארץ ישראל, ולשחרר את אחיזת הצבת הנאצית מאירופה הכבושה. שיעור המתנדבים היה גבוה - כ-30 אלף איש, 8% מהאוכלוסייה.

"פתאום הגיח מטוס"

ב-26 באפריל 1943 נקראו חיילי הפלוגה למשימה שפרטיה נשמרו בסוד. 334 חיילי הפלוגה לצד מאות לוחמים אפריקנים עלו על האונייה "ארינפורה" - אוניית סחר הודית שגויסה לשירות הצבא המלכותי הבריטי וזו הפליגה ב-27 באפריל מנמל אלכסנדריה לצד עשרות אוניות נוספות ועליהן כוחות רגלים, ציוד לחימה, מזון ודלק. היעד - מלטה, ומשם היו מיועדים הכוחות להשתתף בפלישת בעלות הברית לסיציליה שבאיטליה הפשיסטית של מוסוליני.

"ב-31 באפריל, ערב שישי התאספנו לקבלת שבת", סיפר סרג'נט יעקב ביחובסקי בעדות שמסר על האירועים השמורה ב"אוסף הלוחם היהודי בצבאות העולם ובמחתרות" שבארכיון צה"ל. "בילינו בשירת שירים ארץ ישראליים. למסיבה הצטרף מפקד הפלוגה, מייג'ור יפה, והפצרנו בו לספר את מחוז חפצנו. ממנו נודע שמגמתנו היא מלטה. קשה לתאר את ההתלהבות שפרצה בין חברינו, הנה הולך ומתגשם חלום שעל אודותיו חלמנו רק במסתרין, הולכים ומתקרבים אנו אל מקום אחינו הנאנקים והמושפלים".

חיילי פלוגת התובלה בהפלגה

היה ברור לכול שצי אוניות כזה יהיה קשה להסתיר בים מעיני ואוזני האויב הגרמני. החשש הגדול היה מפני התקפות טורפדו של הצוללות הגרמניות. התקיפה מהאוויר הגיעה בהפתעה. באחד במאי, בשעה 17:30 נשמעה אזעקה על סיפון האוניות. "עמדתי על הסיפון, כשפתאום הגיח מטוס גרמני", נזכר אסט. "היינו בשלושה טורים, 35 אוניות, והמטוס פשוט צלל למטה וטס כמעט בגובה פני המים בין שני טורים - נכנס בהתחלה ויצא בסוף. הבנו מיד שזה לא מבשר טובות".

לא חלפה חצי שעה והחשש הגדול התמשש. לפתע הגיח בשמים מבנה מטוסי תקיפה גרמניים. מטר פצצות החל נופל על הצי. "ארינפורה", שנפגעה קשות, החלה לטבוע במהירות עצומה. "ההנחיה הייתה לרדת לבטן האונייה אם יש הפצה, אבל מתברר שזה היה גזר דין מוות", אומר אסט. "תוך כמה דקות החרטום של האונייה שקע פנימה והארינפורה החלה לטבוע".

בזה אחר זה החלו לקפוץ החיילים למים, מנסים להיאחז בשברים המשמשים כמצוף וכל זאת, כשהגרמנים פותחים בירי אוטומטי לעבר האנשים שנפלו למים. "הרבה מאיתנו לא ידעו לשחות, את סירות ההצלה לא הספיקו להוריד מהאונייה שטבעה", סיפר ביחובסקי בעדותו.

מתחילים מחדש

החשיכה, המערבולות במים שנוצרו מטביעת האונייה הענקית והאש שאחזה באוניות שנפגעו - עם כל אלו נאלצו ניצולי ההפצה להתמודד במשך שעות ארוכות במים. אם לא די בכך, מכלית דלק שהתפוצצה בתקיפה הגרמנית הפכה את המים לסמיכים ולרעילים בגלל כמויות הסולר העצומות שנשפכו. "מעשי גבורה רבים היו במים", נכתב

בדו"ח האירוע של הצבא הבריטי משנת '43. "אנשים באפיסת כוחות עזרו לחבריהם שעמדו לטבוע. מעטים הצליחו לטפס על שברי הריסות שצפו, הרוב נאלצו לשרוד שעתיים או שלוש במים עד שמצאו ומשו אותם".

140 חיילים מצאו את מותם. לבסוף הגיעה היחידה לאיטליה

כוחות ההצלה הגיעו כעבור שלוש שעות. ספינה שולת מוקשים שחלפה במקום פינתה את הפצועים לבנגאזי שבלוב. אחרים פונו לבית חולים בטריפולי באוניית מלחמה יונית שהגיעה לסייע. אז התבררו ממדי האסון שפקד את הפלוגה העברית.

"ידענו שנשארנו קומץ קטן, שאיבדנו הרבה חברים", מספר אסט. 140 מחיילי הפלוגה מצאו את מותם בהפצצה הגרמנית.

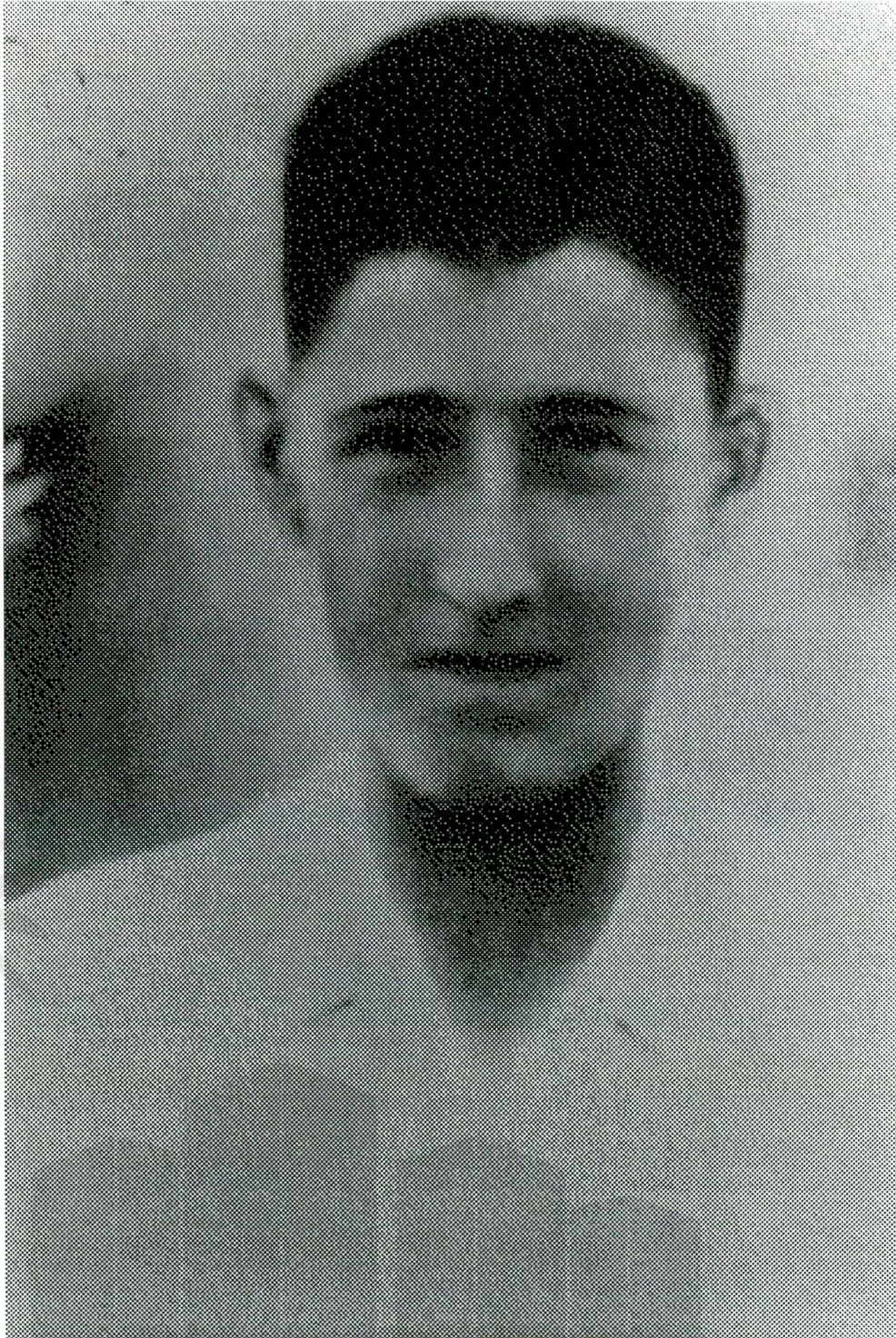
היה זה האסון הכבד ביותר שידע היישוב היהודי בארץ ישראל במלחמה, ועדיין - טביעת "ארינפורה", הייתה אירוע קטן יחסית במלחמת העולם כולה. חיילי הפלוגה שהתאוששו חזרו ארצה לחופשה קצרה, ומשם נשלחו לצריפין. 462 התגבשה מחדש, ומתנדבים נוספים גויסו למלא את השורות. בספטמבר 1943, חמישה חודשים אחרי הטביעה, יצאה הפלוגה המחודשת להשלמת המשימה – פלישה לסלרנו שבאיטליה.

חיילי פלוגת ההובלה לא פגשו קהילות יהודיות, כפי שקיווה החייל האלמוני במכתב ההוא מליל הסדר, אלא שברי קהילות – פליטים יהודיים שנמצאו בדרך. "החלו להגיע פליטים שהסתתרו באיטליה, ורק אז התחלנו לשמוע את הזוועות והבנו מה קרה", נזכר אסט. "המשימה שלנו הוגדרה מחדש – למצוא את הדרך להעלות אותם לארץ".

יד לבנים - חדרה

לודויג לויטה
בן זלמה ומאכס לויטה

18/12/23
01/05/43

י' בטבת תרפ"ד
כ"ו בניסן תש"ג

נולד ביום
נפל ביום